

Warszawa, 24 września 2020 r.

Podsekretarz Stanu

DLPC-II.4190.1.2019

Według rozdzielnika

Na podstawie § 36 w zw. z § 40 ust.1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. poz. 979) uprzejmie informuję, że na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zamieszczony został **projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw** wraz z uzasadnieniem oraz oceną skutków regulacji (numer z wykazu prac legislacyjnych UC 30). Zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie opinii projektu w terminie **30 dni** od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Celem projektu jest implementacja do prawa polskiego wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako: „TSUE” lub „Trybunał”) w sprawach polskich, tj. C-176/17 *Profi Credit Polska* (Dz.U.U.E.C.408 od 12.11.2018, str.20), C-545/17 *Pawlak* (Dz.U.U.E.C.187 od 03.06.2019, str.19) w połączonych sprawach C-419/18 i C-483/18 *Profi Credit Polska* (Dz.U.U.E.C: 2019:930) oraz w sprawie niemieckiej, tj. C-670/15 *Šalplachta* (Dz.U.U.E.C.309 od 18.09.2017, str.6).

Bliższe szczegóły dotyczące ww. projektu zostały przedstawione w załączonym uzasadnieniu projektu ustawy.

Uprzejmie proszę, aby zgłaszane uwagi przysyłać również pocztą elektroniczną na adres: Przemyslaw.Kazek@ms.gov.pl i Agata.Srokowska@ms.gov.pl.

Nieprzedstawienie stanowiska w powyższym terminie pozwolę sobie uznać za brak uwag do ww. projektu.

Marcin Romanowski

/podpisano elektronicznie/

Otrzymują:

1. Pan Andrzej Malinowski, Pracodawcy RP
2. Pan Maciej Witucki, Prezydent Konfederacji Lewiatan
3. Pan Marek Goliszewski, Prezes Zarządu Business Centre Club
4. Pan Jan Gogolewski, Prezes Związku Rzemiosła Polskiego
5. Pan Piotr Duda, NSZZ „Solidarność”
6. Pan Andrzej Radzikowski, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
7. Pani Dorota Gardias, Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 i 1578) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 165 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe, lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu.”;

2) w art. 394^{1a} w § 1 po pkt 8 dodaje się pkt 8¹ w brzmieniu:

„8¹) zmiana nakazu zapłaty;”;

3) w art. 480²:

a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. W nakazie zapłaty sąd nakazuje pozwanemu, by w terminie określonym w nakazie zaspokoił roszczenie w całości wraz z kosztami albo wniósł środek zaskarżenia.

§ 2. Termin, o którym mowa w § 1 wynosi:

- 1) dwa tygodnie od dnia doręczenia nakazu, w przypadku nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym gdy doręczenie nakazu pozwanemu ma mieć miejsce w kraju;
- 2) miesiąc od dnia doręczenia nakazu w przypadku nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym gdy doręczenie nakazu pozwanemu ma mieć miejsce poza granicami kraju na terytorium Unii Europejskiej;
- 3) miesiąc od dnia doręczenia nakazu w przypadku nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, gdy doręczenie nakazu pozwanemu ma mieć miejsce na terytorium Unii Europejskiej;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe, ustawę dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, ustawę z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonych w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

4) trzy miesiące od dnia doręczenia nakazu w przypadku gdy doręczenie nakazu ma mieć miejsce poza terytorium Unii Europejskiej.”;

b) po § 2 dodaje się § 2¹ oraz 2² w brzmieniu:

„§ 2¹. Jeżeli po wydaniu nakazu zapłaty okaże się, że doręczenie nakazu zapłaty ma nastąpić w miejscu, które uzasadnia oznaczenie innego terminu, o którym mowa w § 2, niż oznaczony w nakazie, sąd z urzędu wydaje postanowienie, którym zmienia nakaz w stosownym zakresie.

§ 2². O zmianie nakazu zapłaty na podstawie § 2¹ umieszcza się wzmiankę na oryginale nakazu, a na żądanie stron także na wydanych im wypisach. Dalsze odpisy i wypisy powinny być zredagowane w brzmieniu uwzględniającym postanowienie o zmianie nakazu.”;

4) w art. 485:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd wydaje również nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksła lub czeku należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości. W przypadku przejścia na powoda praw z weksła lub czeku, do wydania nakazu niezbędne jest również przedstawienie dokumentów uzasadniających roszczenie, o ile przejście tych praw na powoda nie wynika bezpośrednio z weksła lub czeku. Jeżeli dłużnikiem jest konsument niezbędne jest przedstawienie, wraz z pozwem, umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami. W przypadku nieprzedstawienia wraz z pozwem umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami, w treści pozwu skierowanego przeciwko osobie fizycznej zamieszcza się oświadczenie o tym czy roszczenie dochodzone pozwem, powstało w związku z umową zawartą z konsumentem.”;

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli nie dołączono oryginału weksła lub czeku, lub w treści pozwu nie zamieszczono oświadczenia, o którym mowa w § 2 zdaniu czwartym, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.”;

c) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Sąd może skazać na grzywnę powoda, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, który w złej wierze lub wskutek niezachowania należytej staranności złożył niezgodne z prawdą oświadczenie, o którym mowa w § 2 zdaniu czwartym, iż

roszczenie dochodzone pozwem nie powstało w związku z umową zawartą z konsumentem.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 160) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. Weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie.

Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy „nie na zlecenie” lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

Weksel można indosować również na trasata bez względu, czy przyjął on weksel, czy nie, a także na wystawcę lub na każdą inną osobę, wekslowo zobowiązaną. Osoby te mogą weksel dalej indosować.”;

2) po art. 11 dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. Weksel wręczony przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495, z 2020 r. poz. 875) w celu spełnienia lub zabezpieczenia wierzytelności, która wynika z umowy zawartej z konsumentem w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną.

W razie przyjęcia przez przedsiębiorcę weksla, o którym mowa powyżej niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksla na inną osobę, przedsiębiorca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez wystawcę weksla szkody przez zapłatę weksla. Taka odpowiedzialność przedsiębiorcy względem wystawcy weksla istnieje także, gdy weksel znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli przedsiębiorcy.

Przedsiębiorca jest zobowiązany niezwłocznie po spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z konsumentem zwrócić weksel jego wystawcy.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 z późn. zm.²) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 138c § 3 otrzymuje brzmienie:

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1238 oraz z 2020 r. poz. 568, 956, 1086 i 1517.

„§ 3. Kto przyjmuje od konsumenta czek niezawierający klauzuli „nie na zlecenie” w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, podlega karze grzywny.”;

2) w art. 138c po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Kto przyjmuje od konsumenta weksel niezawierający klauzuli „nie na zlecenie” w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy zawartej z konsumentem, podlega karze grzywny.”;

3) w art. 138c § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli przedsiębiorcą jest podmiot niebędący osobą fizyczną, odpowiedzialność przewidzianą w przepisach § 1-3a ponosi osoba kierująca przedsiębiorstwem lub osoba upoważniona do zawierania umów z konsumentami.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010 i 1649) po art. 15b dodaje się art. 15c w brzmieniu:

„Art. 15c. Czynem nieuczciwej konkurencji jest naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję w rozumieniu art. 6 i art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), a także art. 101 i art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania (Dz. U. z 2005 r. poz. 67, z 2006 r. poz. 824 oraz z 2011 r. poz. 735) w art. 16 w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Zwolnienie od wydatków obejmuje w szczególności ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów tłumaczenia dokumentów niezbędnych do rozstrzygnięcia sprawy, których złożenia wymaga sąd lub inny właściwy organ albo które składa wnioskodawca, a także kosztów podróży i niezbędnych wydatków świadków wezwanych do sądu na żądanie wnioskodawcy, jeżeli nie mogą być przesłuchani w inny sposób, a nadto zwrot poniesionych przez wnioskodawcę kosztów tłumaczenia dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o przyznanie prawa pomocy.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, 807 i 956) w art. 19 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Trzy czwarte części opłaty pobiera się od pozwanego w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, jednakże w przypadku gdy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym został wydany na skutek pozwu, którego przedmiotem było roszczenie przysługujące przeciwko konsumentowi, pobiera się opłatę nie większą niż 750 zł.”

Art. 7. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. 1. Czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną.

2. W razie przyjęcia przez kredytodawcę czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego czeku na inną osobę, kredytodawca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody przez zapłatę czeku.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również, gdy czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy.”.

Art. 8. 1. Przepis art. 165 § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do pism procesowych oddanych w placówce pocztowej po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie został wydany nakaz zapłaty, stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 6 i 7 oraz art. 6 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Przepis art. 15c ustawy zmienianej w art. 4 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do czynów nieuczciwej konkurencji popełnionych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Przepis art. 16 zdanie drugie ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

5. Do weksli wystawionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Opracowano pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym

Agnieszka Tomczewska
Dyrektor
Departamentu Prawa Europejskiego
/podpisano elektronicznie/

UZASADNIENIE

I. Cel regulacji

Celem niniejszego projektu jest implementacja wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako: „TSUE” lub „Trybunał”) w sprawach polskich, tj. C-176/17 *Profi Credit Polska* (Dz.U.UE.C.408 od 12.11.2018, str.20), C-545/17 *Pawlak* (Dz.U.UE.C.187 od 03.06.2019, str.19) w połączonych sprawach C-419/18 i C-483/18 *Profi Credit Polska* (Dz.U.UE.C 10 od 13.01.2020, str. 14) oraz w sprawie niemieckiej, tj. C-670/15 *Šalplachta* (Dz.U.UE.C.309 od 18.09.2017, str.6).

Wobec rozstrzygnięć TSUE w sprawach C-176/17 *Profi Credit Polska* oraz w połączonych sprawach C-419/18 i C-483/18 *Profi Credit Polska* zaszła konieczność znowelizowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących postępowania nakazowego z weksła w sporach przeciwko konsumentom. Najistotniejszą konsekwencją ww. orzeczeń Trybunału jest konieczność stworzenia dla sądu (przy czym pod pojęciem sądu należy w tym przypadku rozumieć również referendarza sądowego) możliwości dokonania kontroli treści umowy oraz jej załączników, dla zabezpieczenia której konsument wystawił weksel, na etapie wydawania nakazu zapłaty, w kierunku wykluczenia, że zawiera ona nieuczciwe warunki umowne (niedozwolone postanowienia umowne). Wyrok TSUE w sprawie C-176/17 *Profi Credit Polska* skutkuje również potrzebą złagodzenia wymogów formalno-fiskalnych dla wnoszonych przez konsumentów w takich sporach zarzutów od nakazów zapłaty wydanych w postępowaniu nakazowym na podstawie załączonego weksła.

Konsekwencją wprowadzonych zmian do prawa procesowego jest rozszerzenie w dalszych przepisach projektu, ochrony konsumenta na gruncie prawa materialnego.

Realizując ten cel, wynikający z konieczności pełnej implementacji wyroku TSUE w sprawie C-176/17 *Profi Credit Polska*, projekt wyłączył przenoszalność ze skutkiem indosu praw z weksła wystawionego przez konsumenta na osobę trzecią. Dotychczasowe ograniczenie indosu istniejące wprawdzie w art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. *o kredycie konsumenckim* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083, dalej: „ustawa o kredycie konsumenckim”), nie zapewniało bowiem pełnej ochrony, która w świetle wykładni TSUE, powinna dotyczyć każdej umowy zawieranej przez konsumenta (a nie tylko umowy kredytu konsumenckiego).

W wyroku w sprawie C-545/17 *Pawlak* TSUE zakwestionował, jako sprzeczny z

prawem unijnym, przepis krajowy (ściśle art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575), dalej: „k.p.c.”), który uznaje za równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do danego sądu jedynie złożenie takiego pisma w placówce pocztowej jednego operatora wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej i to bez obiektywnego uzasadnienia opartego na względach porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. Wobec powyższego, zachodzi konieczność dostosowania art. 165 § 2 k.p.c. do ww. rozstrzygnięcia TSUE.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-670/15 *Šalplachta* spowodował potrzebę doprecyzowania istnienia po stronie wnioskodawcy uprawnienia do ubiegania się o zwrot kosztów tłumaczenia koniecznych dokumentów uzasadniających wnioski o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu prowadzonym w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. *o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania* (Dz. U. z 2005 r. poz. 67 oraz z 2006 r. poz. 824 oraz z 2011 r. poz. 735, dalej: „ustawa o prawie pomocy”).

W zakresie zmiany ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010 i 1649, dalej: „ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji” lub „*uznk*”) projekt stanowi natomiast odpowiedź na pojawiające się w praktyce trudności interpretacyjne w zakresie wywiedzenia na podstawie art. 3 ww. ustawy roszczenia negatoryjnego w związku z naruszeniem zakazu praktyk ograniczających konkurencję w rozumieniu art. 6 i art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także art. 101 i art. 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dostosowując polską regulację do rozwiązań znanych w systemach krajowych państw członkowskich UE (m. in. Niemcy, Francja, Austria).

II. Projektowane zmiany

Art. 1 pkt 1 projektu (proj. art. 165 § 2 k.p.c.)

Zmiana brzmienia art. 165 § 2 k.p.c. podyktowana jest przekonaniem o braku uzasadnienia dla utrzymywania wynikającego z tego przepisu monopolu operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – *Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041) na świadczenie usług pocztowych związanych z nadawaniem przez strony

czy uczestników postępowania pism procesowych do sądu, kiedy to nadanie wiąże się z zachowaniem terminu do dokonania określonej czynności procesowej.

Niezgodność między obowiązującą treścią art. 165 § 2 k.p.c. a art. 7 ust. 1 zd. I w związku z art. 8 dyrektywy 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/6/WE z dnia 20 lutego 2008 r. (Dz.U.U.E.L.52 z 27.02.2008, str. 3), została dostrzeżona przez TSUE. Wyrokiem z 27 marca 2019 roku w sprawie prejudycjalnej Mariusz Pawlak przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (C-545/17) stwierdzono, że wskazane przepisy prawa europejskiego należy interpretować w ten sposób, że „*sprzeciwiają się one przepisowi prawa krajowego, który uznaje za równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do danego sądu jedynie złożenie takiego pisma w placówce pocztowej jednego operatora wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej, i to bez obiektywnego uzasadnienia opartego na względach porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego*”.

Dostosowanie treści art. 165 § 2 k.p.c. do wykładni przyjętej przez Trybunał Sprawiedliwości polega na dopuszczeniu faktycznej możliwości dokonywania przez strony oraz uczestników postępowania skutecznego (gwarantującego zachowanie terminu do dokonania czynności procesowej) nadawania pism procesowych do sądu w polskich placówkach pocztowych wszystkich operatorów pocztowych w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe, lub w placówkach pocztowych operatorów świadczących pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

W konsekwencji wymogi co do sposobu wnoszenia pism przez strony są analogiczne jak te, które dotyczą wysyłania pism przez sąd (por. art. 131 § 1 k.p.c.).

Art. 1 pkt 2, 3 i 4 projektu (proj. art. 394^{1a} § 1 pkt 8¹, 480² § 1, 2, 2¹ i 2² oraz 485 § 2, 4 i 5 k.p.c.) oraz art. 6 projektu (proj. art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, , 807 i 956 dalej: „u.k.s.c.”)

Zmianami przewidzianymi w art. 394^{1a} § 1 pkt 8¹, 480² § 1, 2, 2¹ i 2² i 485 § 2, 4 i 5 k.p.c., oraz art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych dokonywana jest implementacja wyroków TSUE w sprawach C-176/17 *Profi Credit Polska* oraz w połączonych sprawach C-419/18 i C-483/18 *Profi Credit Polska*. W orzeczeniu

w sprawie C-176/17 *Profi Credit Polska* TSUE zakwestionował, w związku z treścią art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie *nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich*, przepisy krajowe takie jak polskie przepisy regulujące postępowanie nakazowe na podstawie weksła własnego w sprawach przeciwko konsumentom. Z obu ww. wyroków TSUE wynika, że sąd rozpoznający sprawę powinien każdorazowo dokonać oceny umowy, na podstawie której roszczenie kierowane przeciwko konsumentowi powstało w związku z umową zabezpieczoną wekslem, pod względem występowania w takiej umowie klauzul niedozwolonych, a kontrola taka nie jest przewidywana na żadnym innym etapie postępowania zmierzającym do wykonania orzeczenia. Tym bardziej, gdy jak w stwierdzono w sprawie C-176/17, wniesienie zarzutów od nakazu zapłaty obwarowane jest restrykcyjnymi wymogami formalnymi i fiskalnymi.

Głównym punktem nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego w związku z ww. wyrokami TSUE jest nałożenie w art. 485 § 2 zd. 3 k.p.c. na stronę powodową obowiązku dołączenia do pozwu umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami, jeżeli dłużnikiem jest konsument. Z uwagi na okoliczność, że niedozwolone klauzule mogą znajdować się nie tylko w samej umowie, ale również w załącznikach, np. deklaracji wekslowej, projekt przewiduje obowiązek dołączenia również załączników do umowy.

Wyjaśnienia wymaga, że intencją projektodawcy było udzielenie ochrony konsumentowi, pod którym to pojęciem rozumiany jest w orzecznictwie TSUE (por. postanowienie Trybunału z dnia 14 września 2016 r., C-534/15, Dumitraș, EU:C:2016:700), zarówno główny dłużnik, tj. strona umowy zawartej z przedsiębiorcą, jak i poręczyciel, o ile oczywiście ten drugi spełnia również funkcjonalne przesłanki uprawniające go do takiej kwalifikacji i ochrony (nie działał w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą).

Projektowany przepis art. 485 § 2 k.p.c. posługując się pojęciem „dłużnik”, a nie „pozwany”, ma zatem zastosowanie w sprawie, gdy pozwanym jest strona umowy, jak i poręczyciel wekslowy. Słowo „dłużnik” nie jest w tym przypadku tożsame z „pozwany”, a dotyczy przedmiotu sprawy, tj. określonej umowy i sytuacji, w której „dłużnikiem” (niekoniecznie pozwanym) jest konsument.

Obowiązek nałożony w art. 485 § 2 zd. 3 k.p.c. na stronę powodową umożliwi sądowi badanie zawartej z konsumentem umowy zabezpieczonej wekslem pod kątem występowania w niej klauzul niedozwolonych. Jednocześnie, niedołączenie przez powoda umowy, do której znajduje zastosowanie ww. przepis, skutkować będzie brakiem możliwości wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym oraz skierowaniem sprawy do rozpoznania w procesie z udziałem pozwanego.

W celu zapewnienia sprawniejszego i prawidłowego procedowania w związku z wprowadzaniem obowiązkiem dołączenia umowy, w projektowanym art. 485 § 2 zd. 4 k.p.c. zakłada się, w przypadku nieprzedstawienia wraz z pozwem umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami, konieczność złożenia przez stronę powodową oświadczenia o tym czy roszczenie dochodzone pozwem przeciwko dłużnikowi, będącemu osobą fizyczną, powstało z związku z umową zawartą z konsumentem. Zgodnie z brzmieniem projektowanego art. 485 § 4 k.p.c., niezamieszczenie w pozwie oświadczenia o którym mowa w art. 485 § 2 zd. 4 k.p.c. stanowić będzie brak formalny pozwu, do którego uzupełnienia zastosowanie znajdzie art. 130 k.p.c. Wobec czego, w przypadku nieuzupełnienia na wezwanie przewodniczącego przez powoda braku ww. oświadczenia pozew podlegać będzie zwrotowi.

Złożenie oświadczenia, o którym mowa w projektowanym art. 485 § 2 zd. 4 k.p.c. nie zwalnia jednak sądu od czynienia każdorazowo ustaleń czy roszczenie dochodzone pozwem skierowane zostało przeciwko konsumentowi.

Już w obecnym stanie prawnym, w związku z treścią art. 117 § 2¹ k.c., sąd zobowiązany jest niejednokrotnie do ustalenia czy pozwana w sprawie osoba fizyczna jest konsumentem. Z drugiej strony zawarte w pozwie w postępowaniu nakazowym z weksla oświadczenie powoda w tym zakresie w wielu przypadkach może przyczynić się do przyspieszenia procedowania i usunięcia wątpliwości co do zakwalifikowania danego pozwanego jako konsumenta.

W celu zapewnienia prawdziwości i rzetelności składanych przez stronę oświadczeń, o których mowa w projektowanym art. 485 § 2 zd. 4 k.p.c., w art. 1 pkt 4 lit. c) ustawy nowelizującej (projektowany art. 485 § 5 k.p.c.), przewidziano, że złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w projektowanym art. 485 § 2 zdaniu czwartym, iż roszczenie dochodzone pozwem nie powstało z związku z umową zawartą z konsumentem, będzie dawało możliwość sądowi skazania powoda, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, który w złej wierze lub wskutek niezachowania należytej staranności złożył takie oświadczenie, na grzywnę do kwoty 3 000 zł, zgodnie z art. 163 § 1 zd. 1 k.p.c.

Umożliwienie sądowi skazania na grzywnę nielejalnie postępującą stroną powodową nie tylko powinno doprowadzić do zapewnienia prawdziwości składanych oświadczeń, ale w konsekwencji również przyczynić się do prawidłowego rozpoznania sprawy i zapewnienia należytej ochrony praw pozwanych konsumentów.

Powyższa projektowana zmiana umożliwi również skazywanie na grzywny przez referendarzy sądowych, co będzie stanowiło kolejne rozszerzenie ich kompetencji na etapie postępowania nakazowego, po dopuszczeniu ich do orzekania w tych sprawach ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - *Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych*

ustaw (Dz. U. poz. 1469 z późn. zm.).

W tym miejscu należy zauważyć, że uprawnienie do skazywania na grzywny tego samego kręgu podmiotów przez referendarzy sądowych przewiduje art. 505³² § 3 k.p.c. Z brzmienia powyższego przepisu w zw. z art. 505²⁸ § 1 k.p.c. w zw. z art. 480⁴ § 2 k.p.c. wynika, że w elektronicznym postępowaniu upominawczym referendarz sądowy może dokonywać wszystkich czynności w sprawie, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy i wydania wyroku. Wobec tego, już obecnie ustawodawca na podstawie art. 505³² § 3 k.p.c. przewidział możliwość skazywania na grzywnę przez referendarza sądowego powoda, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, który w złej wierze lub wskutek niezachowania należytej staranności oznaczył nieprawidłowe dane w pozwie. Również w doktrynie w sposób wyraźny i wprost wskazuje się, że „(...) grzywnę przewidzianą w analizowanym przepisie (art. 505³² § 3 k.p.c. – dopisek projektodawcy) może wymierzyć także referendarz sądowy” (Robert Kulski, komentarz do art. 505³², *Kodeks postępowania cywilnego. Tom III. Komentarz. Red. prof. dr hab. Andrzej Marciniak, Art. 425–729, 2020, wyd. 1, System Informacji Prawnej Legalis*). Przy tym ocenne przesłanki do zastosowania sankcji grzywny wskazane w art. 505³² § 3 k.p.c. są tożsame z tymi wskazanymi w projektowanym art. 485 § 5 k.p.c.

Dodatkowo należy wskazać, że referendarze sądowi są uprawnieni do skazywania stron na grzywny na podstawie art. 111 w zw. z art. 118 u.k.s.c. Przy tym, wydając takie postanowienie referendarz sądowy musi ocenić czy strona we wniosku świadomie podała nieprawdziwe okoliczności.

Powyższe stanowisko podzielane jest również w doktrynie (por. Feliga Przemysław. *Art. 118 w: Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz, wyd. II. Wolters Kluwer Polska, 2019*; Gonera Katarzyna. *Art. 118 w: Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz, wyd. IV. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2011*).

Należy również zauważyć, że art. 118 u.k.s.c. został uznany przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 12.05.2011 r., P 38/08, OTK-A 2011/4, poz. 33, za zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. W ww. wyroku TK co prawda nie odniósł się wprost do przyznania referendarzom sądowym kompetencji do skazywania stron na grzywny na podstawie art. 111 w zw. z art. 118 u.k.s.c., to jednak jednocześnie nie zakwestionował w żaden sposób tego uprawnienia, ani też nie „zasygnalizował” aby w ww. zakresie można było mówić o niezgodności ww. przepisów z Konstytucją RP. Na uwagę w powyższym kontekście zasługują analiza pojęcia „sprawy” przeprowadzona przez TK w ww. wyroku.

W tym miejscu należy zauważyć, że referendarze sądowi są również uprawnieni do nakładania grzywien w postępowaniu rejestrowym na podstawie art. 24 ust. 1b ustawy z dnia

20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1500, 1655 i 1798 oraz z 2020 r. poz. 288) oraz wymierzania grzywien w postępowaniu wieczystoksięgowym na podstawie art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2019 r. poz. 2204). Umożliwienie wykonywania uprawnienia wynikającego z projektowanego art. 485 § 5 k.p.c. referendarzom sądowym niewątpliwie przyczyni się do przyspieszenia rozpoznawania spraw (uniknięcie przekazywania akt do referatu sędziego i z powrotem do referendarza sądowego) oraz nie spowoduje jednocześnie zwiększenia, znacznego już, obciążenia sędziów czynnościami wpadkowymi w sprawach, w których nie są oni referentami.

Pozostałe zmiany przewidziane w projekcie ustawy (tj. art. 1 pkt 3 lit. a) oraz art. 6) w zw. z wyrokiem TSUE w sprawie C-176/17 *Profi Credit Polska* łagodzą wymogi formalno-fiskalne w stosunku do konsumentów wnoszących zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Art. 1 pkt 3 lit. a) projektowanej ustawy zakłada, poza bardziej czytelnym sformułowaniem § 1 oraz § 2 art. 480² k.p.c., wydłużenie terminu (w sytuacji, gdy doręczenie pozwanemu nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym ma nastąpić na terenie Rzeczypospolitej Polskiej) do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty do miesiąca, w tym dla pozwanego zobowiązanego z weksła, którym jest konsument. Ustawa zakłada również wprowadzenie sztywnego terminu trzech miesięcy w art. 480² § 2 pkt 4) k.p.c., w miejsce otwartego terminu określonego jako „nie krótszy niż trzy miesiące”, na wniesienie środka zaskarżenia od dnia doręczenia nakazu zapłaty, gdy doręczenie ma nastąpić poza terenem Unii Europejskiej. Powyższa zmiana ma uprościć stosowanie art. 480² § 2 k.p.c. i ujednoczyć stosowanie prawa w skali kraju. Jednocześnie termin trzech miesięcy na wniesienie zarzutów od nakazu zapłaty w pełni gwarantuje zabezpieczenie praw pozwanych, mających adres do doręczeń poza terytorium Unii Europejskiej. Pozwany, który zamierza wnieść środek zaskarżenia powinien bez większych trudności dochować ww. terminu.

Projekt nie ogranicza wydłużenia terminu do wniesienia zarzutów dla pozwanych, wobec których doręczenie nakazu zapłaty będzie miało miejsce na terytorium Unii Europejskiej, jedynie do zobowiązanych konsumentów, o których mowa powyżej, m.in. z uwagi na mogące się pojawić w związku z tak ograniczonym kręgiem podmiotowym, praktyczne problemy przy stosowaniu przepisu. Należy zauważyć, że mimo wprowadzenia przepisów mających zagwarantować prawidłową identyfikację pozwanego w postępowaniu nakazowym z weksła jako konsumenta już na etapie wydawania nakazu, nie da się całkowicie wykluczyć sytuacji, w której sąd dopiero na etapie postępowania następującym po wydaniu

nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym poweźmie informację o tym, że pozwany jest konsumentem, bądź tym konsumentem nie jest.

Powyższe natomiast wpływałoby na termin do wniesienia zarzutów albo spełnienia świadczenia (dwa tygodnie bądź miesiąc) i wymagałoby podejmowania przez sąd ewentualnych działań korygujących treść nakazu zapłaty. Wobec tego, zasadnym jest wydłużenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym dla wszystkich pozwanych. Rozwiązanie takie może przyczynić się również do szybszego rozpoznawania spraw, bowiem w takim wypadku na sądzie nie będzie ciążył ww. obowiązek zmiany nakazu zapłaty oraz korygowania dotychczas podejmowanych czynności w sprawie, w sytuacji której w toku postępowania okazałoby się, że z uwagi na status pozwanego, należało zastosować inny z terminów, o których mowa w projektowanym art. 480² § 2 k.p.c.

Wydłużenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym dla wszystkich pozwanych, w tym np. przedsiębiorców w sporach z innymi przedsiębiorcami, nie zagrazi przy tym w żaden sposób interesom powodów. Zauważyć bowiem należy, że zgodnie z art. 492 § 1 k.p.c. nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z chwilą wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności. Wobec tego, w przypadku gdyby powód miał obawy, iż pozwany w tym wydłużonym miesięcznym terminie, mógłby np. próbować podejmować czynności mające w konsekwencji utrudnić egzekucję należnych powodowi kwot, będzie on mógł zabezpieczyć swoje roszczenia na podstawie samego nakazu zapłaty do momentu jego ewentualnego uprawomocnienia.

Rozwiązanie to ma również dać pozwanemu, w tym konsumentowi, czas na dokładną analizę pozwu i załączników, wśród których, zgodnie z projektowaną zmianą art. 485 § 2 k.p.c., będzie również umowa zabezpieczona wekslem.. Pozwany będzie miał również możliwość zapoznania się z pouczeniami doręczanymi przez sąd wraz z odpisem nakazu zapłaty i w konsekwencji prawidłowego sporządzenia zarzutów od nakazu zapłaty.

Niewątpliwie podstawowy okres miesiąca na zaskarżenie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, zamiast dwóch tygodni, umożliwi wszystkim pozwany lepsze przygotowanie zarzutów od nakazu zapłaty pod względem formalnym i merytorycznym. Wydłużenie terminu na wniesienie zarzutów od nakazu zapłaty sprawi, że pozwany będzie miał również czas na zgromadzenie środków na opłatę sądową od zarzutów do nakazu zapłaty, która zgodnie z art. 6 projektu nie przekroczy kwoty 750 zł w sytuacji, gdy pozwany będzie konsument. W przypadku braku takich środków, pozwany-konsument będzie mógł zgromadzić dokumenty uzasadniające ewentualny wniosek o zwolnienie go od ponoszenia kosztów

sądowych.

Wydłużenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w zakładanym zakresie spraw nie spowoduje nadmiernego wydłużenia ich rozpoznawania i nie wpłynie istotnie na średnią długość rozpoznawania spraw przez sądy w postępowaniu cywilnym. Wręcz przeciwnie, może przyczynić się do ich szybszego rozpoznania w przypadku, gdy pozwany skorzysta z przysługującego mu prawa do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w terminie miesiąca, z uwagi na oczekiwaną poprawę ich sporządzania pod względem formalnym, a w przypadku konsumentów zobowiązanych z weksla - także z uwagi na możliwość zajęcia stanowiska co do umowy podstawowej zabezpieczonej wekslem już na początkowym etapie postępowania. Można założyć, że sąd zapozna się z większością argumentów stron już po analizie dwóch pierwszych pism procesowych w sprawie, tj. pozwu oraz zarzutów od nakazu zapłaty, co zdecydowanie ułatwi i przyspieszy procedowanie w dalszym toku sprawy.

Nadto, faktycznie już teraz sądy stosują prounijną wykładnię przepisów k.p.c., tj. interpretację zmienianych przepisów w zgodzie z wykładnią wskazaną przez TSUE, i albo kierują na rozprawę sprawy o zapłatę na podstawie weksla, gdy pozwanym jest konsument albo wzywają powoda do przedłożenia umowy podstawowej. W konsekwencji, projekt ujednolicając przyjęte już teraz sposoby procedowania przez sądy w tego typu sprawach tylko przyspieszy bieg postępowań w tej kategorii spraw.

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469 i 2089 oraz z 2020 r. poz. 1086) wprowadzono art. 480² k.p.c., w którym przewidziane zostały trzy różne terminy do wnoszenia środków zaskarżenia w postępowaniach nakazowym i upominawczym, tj. dwutygodniowy, miesięczny i nie krótszy niż trzy miesiące, przy czym ostatni z tych terminów w niniejszym projekcie ulegnie zmianie poprzez jego sztywne określenie na trzy miesiące. W pierwotnym brzmieniu art. 480² k.p.c. termin do wniesienia środka zaskarżenia uzależniony został od miejsca, gdzie pozwany ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, a w przypadku gdy doręczenie ma nastąpić poza terytorium Unii Europejskiej, od miejsca w którym ma zostać doręczony nakaz zapłaty pozwanemu. Powyższa niespójność polegająca na tym, że w pewnych przypadkach ustawodawca posłużył się pojęciem siedziby i zamieszkania, a w ostatnim miejscu doręczenia, została wyeliminowana poprzez nowe brzmienie projektowanego art. 480² § 2 k.p.c., gdzie jednolicie posłużono się pojęciem miejsca, gdzie pozwanemu ma zostać doręczony nakaz zapłaty.

Na etapie doręczania nakazu zapłaty sąd może powziąć informację, że pozwany ma inny

adres do doręczeń, niż wskazany w pozwie, który będzie skutkował koniecznością zmiany nakazu zapłaty w zakresie terminu do zaspokojenia roszczenia albo wniesienia środka zaskarżenia. W obecnym brzmieniu k.p.c. brak jest podstawy do zmiany nakazu zapłaty w takiej w sytuacji, taka możliwość nie została również przewidziana ww. ustawą z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - *Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*. Wobec tego, zaszła konieczność wprowadzenia stosownego przepisu, tj. art. 480² § 2¹ k.p.c. Projektowany art. 480² § 2¹ k.p.c. stanowi podstawę dokonania takiej zmiany i wskazuje jej formę (postanowienie).

Wobec powyższej zmiany, należało również wprost wskazać, że w wypadku gdy sąd wyda postanowienie o zmianie nakazu zapłaty dokonuje się wzmianki o powyższym na oryginale nakazu, a kolejne wypisy i odpisy wydaje się w brzmieniu uwzględniającym zmianę (projektowany art. 480² § 2² k.p.c.).

Kolejną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w związku z wprowadzeniem art. 480² § 2¹ k.p.c. była potrzeba przesądzenia możliwości zaskarżenia postanowienia wydanego na podstawie ww. przepisu. Wobec tego, mając na uwadze, że ww. instytucja zmiany nakazu zapłaty jest najbardziej zbliżona do instytucji sprostowania, w przedmiocie którego orzeczenia sądu są zaskarżalne na podstawie art. 394^{1a} § 1 pkt 8 k.p.c., projektodawca przewidział dodanie pkt 8¹ po pkt 8 w art. 394^{1a} § 1 k.p.c., który w przypadku postanowienia dotyczącego zmiany nakazu zapłaty dopuszcza wniesienie zażalenia do innego składu sądu pierwszej instancji.

Jak wskazano powyżej art. 6 projektowanej ustawy zakłada wprowadzenie górnej wysokości opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty w sprawach, w których pozwanym jest konsument.. Ustalając górną granicę opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty na kwotę 750 zł projektodawca wziął pod uwagę wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku 2020 (2 600 zł - § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2020 r. (Dz. U. poz. 1778)), zakładany wzrost minimalnego wynagrodzenia oraz fakt, że art. 13a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przewiduje dla konsumenta maksymalną opłatę od pozwu na kwotę 1 000 zł, natomiast zgodnie z art. 19 ust. 4 u.k.s.c. od zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym pobiera się od pozwanego trzy czwarte części opłaty ($3/4 \times 1\,000 \text{ zł} = 750 \text{ zł}$).

Maksymalna różnica między opłatą sądową od pozwu spełniającego przesłanki do rozpoznania w postępowaniu nakazowym uiszczaną przez powoda-przedsiębiorcę a opłatą sądową od zarzutów od nakazu zapłaty uiszczaną przez pozwanego-konsumenta wyniesie 500

zł. Przy czym obowiązek uiszczenia przez konsumenta opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla powstanie jedynie w sytuacji, gdy sąd wyda nakaz zapłaty, uprzednio dokonując oceny, że załączona umowa o kredyt konsumencki wraz z załącznikami nie zawierają klauzul niedozwolonych.

Poniesienie nawet maksymalnej opłaty sądowej od zarzutów w kwocie 750 zł nie powinno stanowić dla większości konsumentów nadmiernej bariery uniemożliwiającej uczestnictwo w postępowaniu. W przypadkach gdy uiszczenie opłaty w takiej wysokości mogłoby prowadzić w sytuacji danego pozwanego do uszczerbku utrzymania koniecznego dla niego i jego rodziny lub narazić na taki uszczerbek, przysługuje mu uprawnienie do złożenia wniosku o zwolnienie go od ponoszenia kosztów sądowych, który będzie mógł przygotować w terminie miesiąca przewidzianym na wniesienie zarzutów od nakazu zapłaty.

Należy zauważyć, że w wyroku w sprawie C-176/17 *Profi Credit Polska* TSUE zakwestionował polskie przepisy regulujące postępowanie nakazowe w sporach przeciwko konsumentom wskazując na kumulatywne występowanie wymogów formalnych i fiskalnych stawianych pozwanym przy wnoszeniu zarzutów od nakazu zapłaty, przy jednoczesnym braku obowiązku badania przez sąd czy w umowie, która została zabezpieczona wekslem, występują klauzule niedozwolone. W tym kontekście, przy wprowadzeniu wymogów, o których mowa w art. 1 pkt 4 projektu, skutkujących m.in. koniecznością badania przez sąd czy w załączonej umowie wraz z załącznikami niezawarte zostały postanowienia niedozwolone (zmiana ta stanowi również wykonanie wyroku w połączonych sprawach C-419/18 i C-483/18 *Profi Credit Polska*), wydłużeniu terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty (art. 1 pkt 3 lit. a) projektu) oraz ograniczeniu maksymalnej wysokości opłaty sądowej od zarzutów od nakazu zapłaty, znowelizowane przepisy postępowania nakazowego z weksla zapewnią możliwość wykonania przez konsumenta wszelkich uprawnień przyznanych mu przez dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Art. 2 projektu (proj. art. 11 i 11a ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 160)).

Głównym celem wprowadzonych tu zmian jest potrzeba dostosowania przenoszalności weksla w obrocie konsumenckim do przepisów procesowych. Skoro przedsiębiorca występujący na drogę sądową na podstawie wystawionego przez konsumenta weksla będzie musiał dołączyć

wraz z pozwem umowę główną, którą ów weksel zabezpieczał, bez wprowadzenia ograniczeń w prawie materialnym, wymaganie przedstawienia takiej umowy przez sąd od osoby trzeciej byłoby co najmniej utrudnione. Wykonalność nałożonych zarówno na przedsiębiorcę, jak i na sąd obowiązków, należało zatem zapewnić już na etapie kreowania praw i obowiązków z weksla.

Zmiany w tym zakresie zostały wprowadzone do ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe. TSUE w sprawie C-176/17 *Profi Credit Polska* potwierdził, że w każdej sprawie, w której pozwanym jest konsument, sąd ma obowiązek z urzędu zbadać umowę główną, zabezpieczoną wekslem. Jest to kierunek wykładni art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie *nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich* (Dz.U. 1993, L 95, s. 29), które mają zastosowanie nie tylko do umów o kredyt konsumencki, czyli szerzej niż regulacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie *umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG* (Dz.U. 2008, L 133, s. 66; sprostowania Dz.U. 2009, L 207, s. 14; Dz.U. 2010, L 199, s. 40; Dz.U. 2011, L 234, s. 46; Dz.U. 2015 L 36, s. 15). W związku z powyższym dotychczasowa regulacja art. 41 ustawy *o kredycie konsumenckim*, okazała nie wystarczająca.

Kluczową zmianą w tym zakresie jest dodanie art. 11a, który realizuje powyższy cel, wyłączając możliwość przenoszenia ze skutkami indosu weksla wystawionego przez konsumenta na zabezpieczenie roszczeń umowy.

Projektowany art. 11 jest w istocie konsekwencją wprowadzonego w art. 11a ograniczenia. Zmiana w art. 11 polega bowiem tylko na wykreśleniu słowa „każdy” – skoro weksla wystawionego przez konsumenta nie można przenieść przez indos (o czym stanowi projektowany art. 11a).

Art. 3 projektu (proj. art. 138c § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeksu wykroczeń (Dz.U. z 2019 r. poz. 821 i 1238 oraz z 2020 r. poz. 568, 956, 1086 i 1517))

Mając na uwadze, że w projektowanym art. 11a ustawy *prawo wekslowe* projektodawca rozszerzył ograniczenie przenoszenia weksli w obrocie konsumenckim poza wcześniej obowiązujące w art. 41 ustawy *o kredycie konsumenckim*, którego zmianę przewiduje art. 7 projektu, należało dostosować do tej zmiany art. 138c kodeksu wykroczeń. Projekt nie zakłada przy tym wprowadzenia dodatkowych ograniczeń co do przenoszenia czeków.

W obecnym brzmieniu art. 138c § 3 kodeksu wykroczeń penalizuje zachowanie polegające na przyjmowaniu od konsumenta weksla lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego jedynie z umowy o kredyt konsumencki.

W związku z koniecznością zapewnienia pełniejszej ochrony praw konsumentów oraz skuteczności projektowanego art. 11a ustawy *prawo wekslowego*, należało rozszerzyć zakres zastosowania dotychczasowego art. 138c § 3 kodeksu wykroczeń do weksli wydanych w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z wszelkich umów zawartych z konsumentem.

Wobec powyższego, brzmienie art. 138c § 3 kodeksu wykroczeń zmieniono w ten sposób, że pozostawiono w nim jedynie regulację dotyczącą penalizacji w zakresie czeków przyjmowanych od konsumenta w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, wyłączając jednocześnie z jego zakresu obrót wekslowy, którego uregulowanie zostało przeniesione do nowoprojektowanego § 3a.

Dodanie w art. 138c § 3a implikuje konieczność zmiany w § 4 art. 138c kodeksu wykroczeń, aby również w tym przypadku przewidziana była odpowiedzialność osób kierujących przedsiębiorstwem lub osób upoważnionych do zawierania umów z konsumentami, gdy przedsiębiorcą przyjmującym weksel jest podmiot niebędący osobą fizyczną.

Art. 4 projektu (proj. art. 15c ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji).

Istotą proponowanego rozwiązania jest uzupełnienie katalogu stypizowanych w przepisach ustawy *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* czynów nieuczciwej konkurencji o kolejny czyn. Zgodnie z projektowanym przepisem charakter czynu nieuczciwej konkurencji będzie miało *naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję w rozumieniu art. 6 i art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także art. 101 i art. 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*.

Proponowana poprawka oprócz bezpośredniego wpływu na *uznk* będzie miała również pośredni wpływ na ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086, dalej: *uokik*). Oba te akty prawne tworzą podstawowe ramy prawne dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania konkurencji w zakresie prawa prywatnego i publicznego. Przy

czym ochrona konkurencji i konsumentów na podstawie *uokik* egzekwowana jest na gruncie prawa publicznego w trybie administracyjnym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Z kolei *uznk* jest instrumentem ochrony prywatnoprawnej przed czynami nieuczciwej konkurencji i chroni w pierwszej kolejności interes przedsiębiorców i ich klientów.

Niestety orzecznictwo polskich sądów nie przesądziło, gdzie przebiega granica między obydwoma reżimami. Sąd Najwyższy w swoim wyroku (wyrok SN z dnia 31 marca 2017 r. sygn. akt I CSK 290/16) nie przesądził by z klauzuli generalnej (art. 3 *uznk*) można było wyinterpretować samodzielne roszczenia negatoryjne z art. 6, 9 *uokik* oraz art. 101 i 102 TFUE.

W doktrynie wskazuje się, że treść normatywna proponowanego art. 15c *uznk* w obecnym stanie prawnym byłaby możliwa do ustalenia na podstawie funkcjonalnej interpretacji art. 3 ust. 1 *uznk*, zawierającego klauzulę generalną, która definiuje czyn nieuczciwej konkurencji jako zachowanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Jednak sięganie do takiej wykładni prawa budzi wątpliwości co do powodzenia prowadzenia sprawy o naturze naruszenia prawa konkurencji na drodze procesu sądowego (Szerzej: P. Podrecki, *Porozumienia monopolistyczne i ich cywilnoprawne skutki*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynałazczości i Własności Intelektualnej, 2000, z. 74; tenże: *Cywilnoprawne skutki porozumień* (w:) *Prawo konkurencji*. System Prawa Prywatnego tom 15 pod red. M. Kępińskiego, C. H. Beck, Warszawa 2014, s. 1224 - 1262).

W ocenie projektodawcy ww. proponowana zmiana ustawy o *uznk* usuwa wskazane trudności interpretacyjne, dostosowując polską regulację do rozwiązań znanych w systemach krajowych państw członkowskich UE (m. in. Austria, Niemcy, Francja).

Dzięki proponowanej zmianie przedsiębiorcy poszkodowani działaniami ograniczającymi konkurencję uzyskają dodatkowo (poza roszczeniami odszkodowawczymi) możliwość sięgnięcia po roszczenia negatoryjne określone w art. 18 ust. 1 *uznk*, w tym w szczególności roszczenia o zaniechanie oraz usunięcie skutków naruszenia. Istnienie takiej możliwości będzie wpisywało się w potrzebę zapewnienia szybkiej reakcji na działania zaburzające funkcjonowanie rynku. Obecnie postępowania wyjaśniające i antymonopolowe trwają nierzadko latami, co czyni uzyskaną ostatecznie ochronę nieefektywną, spóźnioną i iluzoryczną. Na ścieżce cywilnoprawnej poszkodowany będzie mógł natomiast skorzystać z instytucji zabezpieczenia na czas trwania postępowania już przy uprawdopodobnieniu naruszenia. Proponowana zmiana jest więc jedynie kolejnym, konsekwentnym krokiem w kierunku zapewnienia skuteczniejszej ochrony przed naruszeniami konkurencji. Nadto takie powiązanie sfery publiczno- i prywatnoprawnej wpisuje się w obecny trend wzmacniania

efektywności egzekwowania prawa konkurencji. Niewątpliwie zmiana ta prowadzić będzie również do zwiększenia ochrony konsumentów, na których interesy co najmniej pośrednio wpływa każde naruszenie uczciwej konkurencji na rynku.

Art. 5 projektu (proj. art. 16 ust. 2 ustawy o prawie pomocy)

Przewidziana w projekcie nowelizacja ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. *o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania* ma na celu doprecyzowanie istnienia po stronie wnioskodawcy uprawnienia do ubiegania się o zwrot kosztów tłumaczenia koniecznych dokumentów uzasadniających wnioski o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu prowadzonym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowana zmiana dostosowuje polskie przepisy do wykładni dyrektywy Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. *w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze* (Dz.U.UE.L.26 z 31.01.2003, str. 41), zawartej w wyroku TSUE z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-670/15 *Šalplachta*. W wyroku tym TSUE wskazał na konieczność objęcia zakresem przyznanej pomocy prawnej także poniesionych przez wnioskodawcę kosztów tłumaczenia koniecznych dokumentów uzasadniających wnioski o przyznanie prawa pomocy. Z przepisów polskiej ustawy o prawie pomocy, implementującej wskazaną dyrektywę, takie uprawnienie wnioskodawcy nie wynika w sposób oczywisty.

Umieszczenie proponowanej zmiany w art. 16 ustawy *o prawie pomocy* wynika z przyjętej w niej systematyki oraz treści tego przepisu, który stanowi o szczegółowych warunkach zwolnienia od kosztów sądowych, w tym o zakresie zwolnienia od wydatków.

Art. 7 projektu (proj. art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim)

Wobec projektowanego art. 11a ustawy *prawo wekslowe* ograniczającego przenoszenie weksli przez *indos* również w zakresie obecnie przewidzianym w art. 41 ustawy *o kredycie konsumenckim*, regulacja ww. przepisu ustawy *o kredycie konsumenckim* w części odnoszącej się do weksli stała się zbędna.

Pozostawienie art. 41 ustawy *o kredycie konsumenckim* w obecnym brzmieniu mogłoby prowadzić do niepotrzebnych wątpliwości interpretacyjnych co do zakresu jej zastosowania, jednocześnie nie wnosząc żadnej wartości dodanej w kwestii ochrony praw konsumenta w zakresie umów, do których zastosowanie znajduje ta ustawa.

Mając na uwadze powyższe, projekt zakłada zmianę art. 41 ustawy *o kredycie konsumenckim* poprzez ograniczenie jego zastosowania jedynie do czeków konsumenta.

III. Przepisy przejściowe – art. 8 projektu

Projektowane przepisy przejściowe mają zapewnić jak najszersze i najszybsze stosowanie przepisów wprowadzanych i zmienianych niniejszą ustawą, a jednocześnie uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych co do ich stosowania w czasie. U podstaw tego założenia leży dobro stron postępowania, a przede wszystkim pozwanych-konsumentów w sprawach w postępowaniu nakazowym z weksła, w których dochodzone są roszczenia powstałe w związku z zawarciem umowy, do której znajduje zastosowanie ustawa *o kredycie konsumenckim*.

Zgodnie z art. 8 pkt 1 projektu przepis art. 165 § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą znajdzie zastosowanie do pism procesowych oddanych w placówce pocztowej po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

W celu uzyskania jasności i pewności co do wpływu projektowanych zmian na niezakończone jeszcze postępowania, w których nie został jeszcze wydany nakaz zapłaty wprowadzono przepisy przejściowe przewidziane w art. 8 pkt. 2 projektu określając za punkt istotny dla stosowania wprowadzanych zmian moment wydania nakazu zapłaty.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 projektu ustawy przepis art. 15c ustawy zmienianej w art. 3 znajdzie zastosowanie do czynów nieuczciwej konkurencji polegających na naruszeniu zakazu praktyk ograniczających konkurencję w rozumieniu art. 6 i art. 9 *uokik*, a także art. 101 i art. 102 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, popełnionych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zmiany przepisu art. 16 ustawy zmienianej w art. 5 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą znajdą zastosowanie we wszystkich sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 8 ust. 4 projektu ustawy).

W art. 8 ust. 5 projektu zawarta została regulacja intertemporalna rozgraniczająca zakresy stosowania dotychczasowej regulacji (art. 11 ustawy zmienianej w art. 2 projektu) i aktualnie obowiązującej ustawy. Jej podstawę stanowi reguła dalszego stosowania ustawy

dotychczasowej (*tempus regit actum*), co odpowiada ogólnym założeniom intertemporalnej regulacji stosunków zobowiązaniowych w prawie polskim.

IV. Przepis końcowy – art. 9 projektu

Projektowany przepis określa datę wejścia w życie ustawy.

V. Kwestie dodatkowe

Projekt w zakresie zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zmiana ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wywoła skutki finansowe dla budżetu państwa poprzez zmniejszenie wpływów z tytułu opłat sądowych od wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w sprawach przeciwko konsumentom. W konsekwencji, w części, w jakiej wniesione opłaty sądowe nie pokryją wszystkich nakładów Skarbu Państwa poniesionych w związku z toczącym się postępowaniem, różnica ta będzie obciążała Skarb Państwa. Przy czym dotyczyć będzie to jedynie spraw, w których wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, a wartość przedmiotu sporu przekracza 20 000 zł.

Zmiana ustawy o prawie pomocy także może potencjalnie wywołać skutki finansowe dla budżetu państwa.

Ocenia się jednak, iż skutki finansowe dla budżetu państwa obu projektowanych zmian nie będą znaczące i wydatki w tym zakresie zostaną sfinansowane w ramach dostępnych w budżecie państwa w części 15 – Sądy powszechne, bez konieczności występowania o dodatkowe środki.

Projekt jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt zmian wskazanych ustaw nie wymaga jednak przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, o których mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Głównym celem przewidzianych w projekcie rozwiązań jest ochrona konsumentów, którą sądy są zobowiązane zapewnić z urzędu, na podstawie przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Wprowadzane zmiany nie powinny wpłynąć na działalność

mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz.1292).

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony na stronach internetowych Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy nie dotyczy funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych. Projektowana ustawa nie zawiera bowiem przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Nie była dokonywana ocena OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Osiągnięcie celu ustawy nie jest możliwe za pomocą innych środków.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Romanowski – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Przemysław Kazek – Naczelnik, Departament Prawa Europejskiego, Przemyslaw.Kazek@ms.gov.pl, +48 22 52 12 884 Agata Srokowska – Główny Specjalista – Sędzia, Departament Prawa Europejskiego, Agata.Srokowska@ms.gov.pl, +48 22 52 12 617</p>	<p>Data sporządzenia 23.09.2020 r.</p> <p>Źródło: Orzeczenia TSUE C-670/15C-545/17, C-176/17, C-419/18, C-483/18</p> <p>Nr w wykazie prac UC30</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Art. 165 § 2 kpc

Zgodnie z art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego¹ (dalej zwanej „kpc”) oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwany dalej TSUE) 27 marca 2019 r. wyrokiem w sprawie C-545/17 Mariusz Pawlak przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego orzekł, że art. 165 § 2 kpc sprzeciwia się przepisom prawa europejskiego², ponieważ „uznaje za równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do danego sądu jedynie złożenie takiego pisma w placówce pocztowej jednego operatora wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej, i to bez obiektywnego uzasadnienia opartego na względach porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego”.

Art. 480² § 1, 2, 2¹ i 2² oraz 485 § 2, 4 i 5 kpc oraz art. 19 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

13 września 2018 r. TSUE wydał orzeczenie w połączonych sprawach C-419/18 oraz C-483/18, natomiast 7 listopada 2019 r. orzeczenie w sprawie C-176/17 dotyczących Profi Credit Polska S.A. Zgodnie z oboma orzeczeniami „sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13³ mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego”. Tymczasem prawo polskie nie przewiduje kontroli umowy, na podstawie której roszczenie kierowane przeciwko konsumentowi powstało w związku z umową o kredyt konsumencki zabezpieczoną wekslem. Co więcej w sprawie 176/17 TSUE zwrócił uwagę, że wniesienie zarzutów od nakazu zapłaty jest utrudnione. Po pierwsze dwutygodniowy termin na wniesienie zarzutów jest zdaniem TSUE zbyt krótki i pociąga za sobą „znaczne ryzyko, że konsument nie wniesie zarzutów albo że będą one niedopuszczalne”. Po drugie zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych⁴ od pozwanego w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym pobiera się trzy czwarte opłaty. Zdaniem TSUE sytuacja, w której konsument musi wnieść trzy razy wyższą opłatę niż strona przeciwna, zniechęca konsumentów do wnoszenia zarzutów.

Art. 11 i 11a ustawy Prawo wekslowe, art. 138c § 3 Kodeksu wykroczeń

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.

² art. 7 ust. 1 zd. I w związku z art. 8 dyrektywy 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/6/WE z dnia 20 lutego 2008 r. (Dz.U.UE.L.52 z 27.02.2008, str. 3)

³ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE.L.095 z 21.04.1993 s. 29 – 34)

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 785, 1043 i 1469

Zgodnie z projektowanymi zmianami w kpc, przedsiębiorca będzie miał obowiązek doręczenia wraz z pozwem umowy głównej, która była zabezpieczona wekslem. Jeżeli jednak weksel wystawiony przez konsumenta został przeniesiony ze skutkami indosu, powód nie będzie dysponował umową, a uzyskanie jej od osoby trzeciej może być utrudnione. Wydaje się więc zasadne, że należy wyłączyć możliwość przenoszenia ze skutkami indosu weksla wystawionego przez konsumenta na zabezpieczenie umowy.

Zgodnie z art. 138c § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń⁵ penalizowane jest przyjmowanie od konsumenta weksla niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki. Jednak zgodnie z projektowanymi zmianami weksel będzie mógł być wręczony przez konsumenta tylko z klauzulą „nie na zlecenie” lub równoważną, a więc należy rozszerzyć penalizację nie tylko na przyjmowanie weksli bez powyższej klauzuli w celu zabezpieczenia umowy na kredyt konsumencki, ale też wszelkich innych umów zwartych z konsumentem. Z tego samego powodu należy zmienić art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim⁶, zgodnie z którym weksel lub czek konsumenta powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną, jeżeli został wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki.

art. 15c ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Obecnie przedsiębiorcy i ich klienci nie są dostatecznie chronieni przed nieuczciwą konkurencją na gruncie prawa prywatnoskargowego, gdyż postępowania antymonopolowe i wyjaśniające trwają często wiele lat. Tymczasem zapewnienie właściwego funkcjonowania rynku wymaga szybkiej reakcji. Zasadne wydaje się więc przyznanie przedsiębiorcom możliwości sięgnięcia po roszczenia negatywne, w szczególności o zaniechanie i usunięcie skutków naruszenia.

Art. 16 ust. 2 ustawy o prawie pomocy prawnej

26 lipca 2017 r. TSUE wydał postanowienie w sprawie C-670/15 dotyczącej Jana Šalplachty. TSUE stwierdził, że osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania lub stałego pobytu w innym państwie członkowskim składająca wniosek o pomoc prawną ma prawo do zwrotu kosztów tłumaczenia koniecznych dokumentów uzasadniających ten wniosek. Wymaga to doprecyzowania art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania.⁷

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Art. 165 § 2 kpc

Projekt przewiduje zmianę art. 165 § 2 kpc w taki sposób, by oddanie pisma procesowego w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w Rzeczypospolitej Polskiej było równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Zagwarantuje to dostarczenie do sądu nadanych przesyłek w odpowiednim i przewidywalnym czasie oraz zachowanie terminu do dokonania czynności procesowej.

Art. 480² § 1, 2, 2¹ i 2² oraz 485 § 2, 4 i 5 kpc oraz art. 19 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Projekt przewiduje zmianę terminów określonych w art. 480² § 1 i 2 kpc. W przypadku gdy doręczenie pozwanemu nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym ma nastąpić na terenie Rzeczypospolitej Polskiej termin do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty zostaje wydłużony do miesiąca. Natomiast w przypadku nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, gdy doręczenie nakazu pozwanemu ma mieć miejsce poza terytorium Unii Europejskiej termin nie krótszy niż trzy miesiące zostanie zastąpiony sztywnym terminem trzech miesięcy. Do art. 480 kpc dodane zostaną też § 2¹ oraz § 2², zgodnie z którymi sąd z urzędu wyda postanowienie zmieniające nakaz zapłaty, jeżeli po jego wydaniu okaże się, że jego doręczenie ma nastąpić w miejscu, które uzasadnia oznaczenie innego terminu niż oznaczony w nakazie. Uściślona została również terminologia. W dotychczasowym brzmieniu ustawy jest mowa o siedzibie, miejscu zamieszkania i miejscu doręczenia, podczas gdy w projekcie jednolicie używa się tylko pojęcia miejsca doręczenia.

W wyniku zmiany art. 485 § 2 kpc jeżeli dłużnikiem jest konsument, powód będzie zobowiązany do przedstawienia wraz z pozwem umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami oraz oświadczenia o tym czy roszczenie dochodzone pozwem przeciwko dłużnikowi, będącemu osobą fizyczną, powstało w związku z tą umową. Na podstawie dodanego art. 480 § 5 kpc, jeżeli w wyniku złej woli lub nienależytej staranności oświadczenie będzie niezgodne z prawdą, sąd będzie mógł nałożyć grzywnę do wysokości 3000 zł⁸ na powoda, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, który oświadczenie

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 821; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 79, z 2019 r. poz. 1238 oraz z 2020 r. poz. 568

⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1083

⁷ Dz.U. 2005 Nr 10, poz. 67 z późn. zm.

⁸ Art. 163 § 1 kpc

złożył. Grzywna ta będzie mogła być nałożona również przez referendarzy sądowych.

Projekt przewiduje także zmianę art. 19 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych⁹ tak, by w sprawach, w których pozwanym jest konsument, opłata sądowa od zarzutów od nakazu zapłaty nie przekraczała 750 zł.

Art. 11 i 11a ustawy Prawo wekslowe, art. 138c § 3 Kodeksu wykroczeń i art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim

W projekcie przewidziana jest zmiana art. 11 ustawy Prawo wekslowe poprzez usunięcie słowa „tylko” w drugim zdaniu oraz dodanie art. 11a, zgodnie z którym przedsiębiorca będzie mógł przyjąć od konsumenta weksel w celu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z umowy tylko wtedy, gdy będzie w nim klauzula „nie na zlecenie” lub równoznaczna. Jeżeli przedsiębiorca przyjmie weksel bez tej klauzuli i przeniesie go na inną osobę lub jeżeli taki weksel znajdzie się w posiadaniu innej osoby bez zgody przedsiębiorcy, przedsiębiorca będzie miał obowiązek naprawienia szkody przez spłatę weksla.

W art. 138c § 3 Kodeksu wykroczeń zostanie usunięte słowo „weksel”, dodany zostanie natomiast § 3a, zgodnie z którym kto przyjmie od konsumenta weksel niezawierający klauzuli „nie na zlecenie” w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy zawartej z konsumentem, będzie podlegał karze grzywny. Słowo „weksel” zostanie usunięte także z art. 21 ustawy o kredycie konsumenckim.

art. 15c ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Do ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji¹⁰ (dalej: uznk) zostanie dodany art. 15c zawierający nowy typ czynu nieuczciwej konkurencji polegający na naruszeniu zakazu praktyk ograniczających konkurencję w rozumieniu art. 6 i art. 9 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów¹¹ (dalej: uokik) oraz art. 101 i art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹² (dalej: TfUE). Pozwoli to połączyć ochronę prywatnoskargową z ochroną na gruncie prawa publicznego na podstawie uokik.

Art. 16 ust. 2 ustawy o prawie pomocy prawnej

Projekt przewiduje zmianę art. 16 ust. 2 ustawy o prawie pomocy prawnej, by osoba ubiegająca się o pomoc prawną mogła uzyskać zwrot poniesionych kosztów tłumaczenia dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o przyznanie prawa pomocy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Unia Europejska

Zgodnie z art. 105 TfUE nad przestrzeganiem zasad uczciwej konkurencji określonych w art. 101 i 102 TfUE czuwa Komisja Europejska, która na wniosek państwa członkowskiego lub z urzędu może wszcząć postępowanie, jeśli podejrzewa naruszenie zasad. Jednocześnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej popiera prywatne skargi na naruszenie zasad nieuczciwej konkurencji, na przykład w sprawie C-453/99 Courage Ltd przeciwko Crehan Trybunał orzekł, iż „Pełna skuteczność art. 85 traktatu (obecnie art. 105 TfUE) i w szczególności skuteczność (effet utile) zakazu ustanowionego w jego ust. 1 zostałyby zakwestionowane, gdyby każda osoba nie mogła żądać naprawienia szkody, która została jej wyrządzona przez umowę lub zachowanie mogące ograniczyć lub zakłócić konkurencję. Takie uprawnienie umacnia bowiem funkcjonowanie przepisów wspólnotowych dotyczących konkurencji i zniechęca do – często ukrytych – porozumień i praktyk mogących ograniczyć lub zakłócić konkurencję. Z tego punktu widzenia skargi o odszkodowanie przed sądami krajowymi mogą przyczynić się w znaczący sposób do utrzymania skutecznej konkurencji we Wspólnocie.”

Stany Zjednoczone

W Stanach Zjednoczonych ochrona uczciwej konkurencji wynika z kilku aktów prawnych, z których najważniejsze są Sherman Antitrust Act of 1890, Clayton Antitrust Act of 1914 i Federal Trade Commission Act of 1914. Nad przestrzeganiem zasad czuwa Federal Trade Commission na gruncie prawa publicznego, jednocześnie na podstawie Clayton Antitrust Act of 1914 możliwe jest pozywanie sprawców naruszenia zasad uczciwej konkurencji przez strony prywatne.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele	38 386 tys. osób	Główny Urząd Statystyczny	Możliwość oddania pisma procesowego z zachowaniem terminu w placówce dowolnego operatora świadczącego

⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. 785 z późn. Zm.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1010, zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1649

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 369; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1571 i poz. 1667

¹² Dz. U. z 2004 r., poz. 864/2 z późn. zm.

budżet państwa	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-87,45
JST												
NFZ												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-87,45
budżet państwa	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-7,95	-87,45
JST												
NFZ												
Źródła finansowania	<p>Ocenia się, iż skutki finansowe dla budżetu państwa projektowanych zmian nie będą znaczące i wydatki w tym zakresie zostaną sfinansowane w ramach dostępnych w budżecie państwa w części 15 – Sądy powszechne, bez konieczności występowania o dodatkowe środki.</p> <p>Projektowana ustawa może wpłynąć na zmniejszenie dochodów budżetu państwa ze względu na zmniejszenie wpływów z opłat sądowych od zarzutów wnoszonych od nakazu zapłaty w sprawach, w których pozwanym jest konsument.</p>											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Oszacowanie wpływu wprowadzenia limitu wysokości opłaty sądowej od zarzutów wnoszonych od nakazu zapłaty w sprawach, w których pozwanym jest konsument wymagało ustalenia liczby spraw, w których konsument wnosi zarzuty, a także ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia i zmniejszenia wpływu z każdej ze spraw.</p> <p>Dane w przedstawionym powyżej zakresie nie są zbierane i z tego względu wpływ projektowanej regulacji został oszacowany przy przyjęciu następujących założeń opartych na wiedzy eksperckiej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w 10% spraw rozpatrywanych przez sądy rejonowe (z wyłączeniem VI Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego Lublin-Zachód rozpatrującego sprawy w Elektronicznym Postępowaniu Upominawczym) i Sądach Okręgowych, w których uwzględniono pozew w całości lub w części, pozew został skierowany do rozpoznania w postępowaniu nakazowym; 2) w 75% spraw pozwany był konsumentem; 3) w 40% spraw wniesiono zarzuty od nakazu zapłaty; 4) sprawy, w których wartości przedmiotu zaskarżenia przekracza 20 000 zł stanowią 15 % spraw, w których wniesiono zarzuty od nakazu zapłaty; 5) średnia wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach, w których przekraczała ona 20 000 zł wynosiła 70 000 zł. <p>W 2018 r. w Sądach Rejonowych (z wyłączeniem VI Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego Lublin-Zachód rozpatrującego sprawy w Elektronicznym Postępowaniu Upominawczym (EPU), który nie rozpatruje wobec tego spraw w postępowaniu nakazowym) i Sądach Okręgowych uwzględniono łącznie w całości lub części 942 277 pozwów w postępowaniach upominawczym i nakazowym.</p> <p>Przyjęto, że w 10% spraw pozew został skierowany do rozpoznania w postępowaniu nakazowym. Oznacza to, że takich spraw było w przybliżeniu 94 228.</p> $942\,277 * 0,1 = 94\,227,7$ <p>Przyjęto, że w 75% spraw pozwany był konsumentem. Oznacza to, że takich spraw było w przybliżeniu 70 671.</p>											

	<p>$94\,228 * 0,75 = 70\,671$</p> <p>Przyjęto, że w 40% spraw wniesiono zarzuty od nakazu zapłaty. Oznacza to, że dotyczyło to w przybliżeniu 28 268 spraw.</p> <p>$70\,671 * 0,4 = 28\,268,4$</p> <p>W przypadku zarzutów od nakazu zapłaty pobiera się od pozwanego opłatę sądową w wysokości trzech czwartych opłaty ustalonej przy wartości przedmiotu zaskarżenia przekraczającej 20 000 zł na 5% jej wysokości. Oznacza to, że wartość opłaty wnoszonej przez pozwanego przekracza 750 zł, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest wyższa niż 20 000 zł. Przyjęto, że te sprawy stanowią 15%. Oznacza to, że takich spraw było około 4 240.</p> <p>$28\,268 * 0,15 = 4\,240,2$</p> <p>Przyjęto też, że średnia wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach, w których przekraczała ona 20 000 zł wynosiła 70 000 zł. W takich sprawach dotychczas wysokość opłaty wynosiłaby 2 625 zł, a po wprowadzonych zmianach będzie wynosić 750 zł. Oznacza to szacowane zmniejszenie rocznych dochodów budżetu państwa o około 7 950 000 zł.</p> <p>$4\,240 * 1\,875\,zł = 7\,950\,000\,zł$</p> <p>Projektowane zmiany będą również źródłem dochodów dla budżetu państwa z tytułu grzywien nakładanych w związku z nowym typem czynu zabronionego. Trudno jednak oszacować wysokość tych dochodów. Wynika to z tego, że nie wiadomo jaka będzie częstotliwość tych czynów i jak wysokie grzywny będą orzekane.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	<i>Łącznie (0-10)</i>
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2019 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	7,95	7,95	7,95	7,95	7,95	7,95	87,45
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy będą mieli obowiązek przedstawienia wraz z pozwem umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami oraz oświadczenia o tym czy roszczenie powstało związku z tą umową. Nie będą mogli również przyjmować od konsumentów weksli w celu zabezpieczenia wiarygodności wynikających z umowy, jeśli nie będą one zawierać klauzuli „nie na zlecenie” lub równoznacznej. Projektowane zmiany zwiększą również ochronę przedsiębiorców przed czynami nieuczciwej konkurencji						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Możliwość oddania pisma procesowego z zachowaniem terminu w placówce dowolnego operatora świadczącego usługi powszechne. Zmiana terminów na wniesienie zaskarżenia na nakaz zapłaty. Obowiązek przedstawienia wraz z pozwem umowy zabezpieczonej wekslem						

		wraz z załącznikami oraz oświadczenia o tym czy roszczenie powstało związku z tą umową. Możliwość uzyskania zwrotu poniesionych kosztów tłumaczenia dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o przyznanie prawa pomocy. Zwiększenie ochrony konsumentów przed naruszeniem zasad konkurencji na rynku.
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Brak wpływu
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Przewidywane koszty umowy zabezpieczonej wekslem wraz z załącznikami oraz oświadczenia o tym czy roszczenie powstało związku z tą umową:</p> <p>10 minut – przewidywany czas przygotowania oświadczenia 5 minut – przewidywany czas wydrukowania dokumentów 0,05 zł – przewidywany koszt wydrukowania jednej strony dokumentów 5 – przewidywana średnia liczba stron wydrukowanych dokumentów 5227 zł – średnia pensja w Polsce w 2020 r. według danych GUS 169 h – średnia liczba godzin pracy w miesiącu w 2020 r. $5227:169=30,9$ zł – średnia stawka godzinowa w 2020 r. $30,9 \text{ zł} * 15/60 = 7,72$ zł – koszt czasu pracy na napisanie i wydrukowanie wymaganych dokumentów $7,72 \text{ zł} + (0,05 \text{ zł} * 5) = 7,97$ zł – łączny koszt dla przedsiębiorcy dołączenia wymaganych dokumentów w jednej sprawie</p> <p>Z uwagi na brak danych do ilu pozwów w ciągu roku będzie wymagane dołączenie dokumentów wymaganych na podstawie projektu oraz biorąc pod uwagę niewielki koszt w przypadku jednego pozwu będą to wydatki dla przedsiębiorców pomijalne w skali OSR.</p> <p>Osoby ubiegające się o pomoc prawną będą mogły uzyskać zwrot poniesionych kosztów tłumaczenia dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o przyznanie prawa pomocy. Nie ma jednak danych ilu osób mogłoby z takiej pomocy skorzystać.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane zmiany nie będą miały wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

- środowisko naturalne
- sytuacja i rozwój regionalny
- inne:

- demografia
- mienie państwowe

- informatyzacja
- zdrowie

Omówienie wpływu

Projekt nie będzie oddziaływał na przedmiotowe obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekty wejścia w życie projektowanej ustawy będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak